

POSTANOWIENIE

26 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Jurkowska-Chocyk

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 26 czerwca 2025 r. w Warszawie
zażalenia Skarbu Państwa-[...] Oddział Regionalny w W.
na postanowienie Sądu Okręgowego we Wrocławiu
z 31 marca 2025 r., II WSC 14/25,
w sprawie z powództwa P.K.
przeciwko Skarbowi Państwa-[...] Oddział Regionalny w W.
o zapłatę,

odrzuca zażalenie.

A.W.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 31 marca 2025 r. Sąd Okręgowy we Wrocławiu odrzucił skargę kasacyjną pozwanego Skarbu Państwa – [...] Oddziału Regionalnego w W. Sąd Okręgowy wskazał przy tym, że w sprawach o prawa majątkowe skarga kasacyjna jest niedopuszczalna, jeżeli wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż 50 000 zł (art. 398² § 1 k.p.c.), a ponadto, że w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje przymus adwokacko-radcowski z art. 87¹ § 1 k.p.c. W przypadku Skarbu Państwa obowiązkowe zastępstwo przed Sądem Najwyższym określone zostało ustawą z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, co znajduje odzwierciedlenie w art. 87¹ § 3 k.p.c. Tym samym, nie jest

dopuszczalne zastępowanie Skarbu Państwa przed Sądem Najwyższym przez jakiegokolwiek inny podmiot.

Pozwany, zastępowany przez radcę prawnego, wniósł zażalenie na powyższe rozstrzygnięcie, w którym zarzucił naruszenie art. 398² § 1 zdanie trzecie k.p.c. poprzez uzależnienie skargi kasacyjnej od wartości przedmiotu sporu. Zarzucił również naruszenie art. 398⁶ § 2 k.p.c., polegające na ustaleniu niedopuszczalności skargi kasacyjnej oraz błędnie uznanie braku kompetencji zgodnie z art. 87¹ § 3 k.p.c. w związku z art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy o Prokuraturii Generalnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 394¹ § 1 k.p.c., zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną oraz na postanowienie sądu drugiej lub pierwszej instancji odrzucające skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Na mocy art. 394¹ § 3 k.p.c. do postępowania przed Sądem Najwyższym toczącego się na skutek zażalenia stosuje się odpowiednio art. 394 § 2 i 3, art. 395, art. 397 § 1 i 1¹, art. 398⁶ § 3, art. 398¹⁴, art. 398¹⁵ § 1 zdanie pierwsze, art. 398¹⁶, art. 398¹⁷ i art. 398²¹. Odpowiednie zastosowanie wskazanych przepisów oznacza, że Sąd Najwyższy odrzuca zażalenie, które podlegało odrzuceniu przez sąd drugiej instancji, albo zwraca je temu sądowi w celu usunięcia dostrzeżonych braków (art. 398⁶ § 3 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

Na podstawie art. 87¹ § 1 k.p.c. w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych, a w sprawach własności intelektualnej także przez rzeczników patentowych. Zastępstwo to dotyczy także czynności procesowych związanych z postępowaniem przed Sądem Najwyższym, podejmowanych przed sądem niższej instancji. Przepisu § 1 nie stosuje się także wtedy, gdy zastępstwo procesowe Skarbu Państwa albo państwowej osoby prawnej jest wykonywane przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej. Na mocy art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy o Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 15 grudnia 2016 r. do

zadań Prokuraturii Generalnej należy wyłączone zastępstwo Skarbu Państwa przed Sądem Najwyższym.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że przepis art. 87¹ § 3 k.p.c. należy interpretować w ten sposób, że w sprawach, w których obowiązuje wyłączone zastępstwo Skarbu Państwa przez Prokuratorię Generalną, czynności podejmowane przed Sądem Najwyższym przez inne podmioty są pozbawione skuteczności również wówczas, gdy Prokuratura Generalna nie wykonuje w sposób czynny zastępstwa procesowego Skarbu Państwa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 czerwca 2012 r., IV CSK 154/12 i powołane tam orzecznictwo). Obejmuje to także czynności związane z postępowaniem przed Sądem Najwyższym podejmowane przed sądem powszechnym, takie jak wniesienie skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 września 2014 r., II CSK 616/13, z dnia 5 grudnia 2013 r., III CSK 263/13, postanowienie Sądu Najwyższego z 31 sierpnia 2006 r., I CZ 45/06).

Niezależnie od tego, że w przeciwieństwie do przedstawionych rozważań Sądu Okręgowego we Wrocławiu, nie obowiązuje już ustawa o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa z dnia 8 lipca 2005 r., lecz nowa ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. (Dz.U. z 2016 r. poz. 2261), należy podkreślić, że rozważania dotyczące wyłącznego zastępstwa Skarbu Państwa przez ten podmiot przed Sądem Najwyższym zachowują swoją aktualność.

W świetle przytoczonych przepisów Skarb Państwa, składając środek zaskarżenia od zaskarżonego postanowienia Sądu Okręgowego odrzucającego skargę kasacyjną, powinien być zastępowany przed Sądem Najwyższym przez właściwy i wyłączny podmiot – Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 7 lipca 2023 r., III CZ 25/23). W zakresie dotyczącym tego postępowania skarżący uzyskał wiadomość o takiej konieczności najpóźniej po zapoznaniu się z treścią motywów pisemnych przedstawionych przez Sąd drugiej instancji, co generowało obowiązek po stronie skarżącego przekazania Prokuraturii Generalnej informacji i dokumentów zgromadzonych w sprawie (art. 29 ust. 2 ustawy o PGRP). Tym samym, zażalenie wniesione do Sądu Najwyższego

przez pozwanego zostało obarczone nieusuwalnym brakiem formalnym w postaci braku zdolności postulacyjnej.

Z tych względów Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁶ § 3 w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., odrzucił zażalenie jako niedopuszczalne.

A.W.

[a.ł.]

Agnieszka Jurkowska-Chocyk